

Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinnelloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leenwte Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreesselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groot Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

De Held van Barneveld

DE HELD VAN BARNEVELD.**I.**

Een jonge, flinke ruiter, stond gereed om het huis van meester Wouter, wapensmid in de Utrechtsche stad Amersfoort te verlaten. Maria, de twintigjarige dochter gespte zijn zwaard vast.

— Jan, vroeg ze, zult ge nu bij al uw dapperheid toch voorzichtig zijn?

— Ik weet toch, dat dapperheid geen roekeloosheid beteekent, antwoordde de ruiter vriendelijk.

— En pas op voor Perrol!

— Perrol, met de Roode Hand! O, die verachtelijke kerel! Ja, ik weet, dat hij mij haat... Maar ik vrees hem niet. Ik beloof u, Maria, dat ik de oogen open zal houden...

Jan van Schaffelaar, zoo heette de ridder, mocht nu niet langer meer toeven. Hij nam teer afscheid van Maria, die in rustiger tijden zijn vrouw zou worden, en hartelijk ook groette hij haar ouders.

Buiten wachtte Hein, de knaap, met de paar-

den. De smid, zijn vrouw en dochter deden Jan uitgeleide tot op straat. Eenige burgers knikten van Schaffelaar genegen toe.

Nog een minzaam woord... en de ruiters vertrokken.

— O, God behoeft hen, bad Maria.

't Waren zulke roerige tijden. Jan van Schaffelaar was in dienst van zijn heer, bisschop David van Utrecht, tegen wie onderdanen oproer pleegden. En zooals het ging in die dagen, moeiden ook vreemden er zich mee.

En het meest leden de boeren op het platteland, want de legerbenden waren ruw.

De oorlogvoerenden huurden veel soldaten. De bisschop had de diensten aanvaard van Perrol, bijgenaamd met de Roode Hand en van zijn Zwarte Bende.

Jan van Schaffelaar, die zijn heer diende uit trouw, had zulks afgeraden, maar er was niet naar hem geluisterd geworden. Perrol wist het, hoe van Schaffelaar over hem oordeelde en daarvoor haatte hij den edelen ruiter.

Jan van Schaffelaar en Hein waren spoedig buiten de stad. De ruiter keek nog eens om, naar den hoogen, schoonen Onze Lieve Vrouwentoren, en hij dacht aan Maria.

Met zijn knaap reed hij een eind langs de rivier de Eem, tot hij een dorp bereikte, waar zijn

volk lag, een honderd man, over wie hij het bevel voerde.

Er waren geen nieuwe onderrichtingen van den bisschop gekomen en dus moest de kleine schare hier blijven, om de rivier te bewaken. Vijanden hadden langs hier kunnen binnen dringen.

Jan van Schaffelaar ging na of de schildwachten hun posten bezetten, en andere bevelen gevolgd werden. Hij was streng, maar toch steeds vriendelijk jegens zijn mannen en allen eerden en beminden hem.

De avond viel en van Schaffelaar zat in zijn tent, toen Hein hem kwam melden, dat een oude man hem wilde spreken.

— Laat hem hier komen, zei van Schaffelaar tot zijn knaap.

Een grijsaard, die op een stok steunde, trad binnen.

— Ha, ge zijt de herder, dien ik dikwijls op de helling van den Amersfoortschen berg heb gezien! sprak Jan van Schaffelaar minzaam.

— Juist, heer... En mijn zoon is knecht bij meester Wouter in de stad, antwoordde de oude man.

— Zoo? Dat wist ik niet. En gij verlangt mij te spreken?

— U te waarschuwen, heer. Perrol en zijn zwarte bende hebben verraad gepleegd.

Van Schaffelaar sprong op.

— Wat bedoelt gij? vroeg hij.

— Perrol zal niet meer vechten voor heer David, maar met zijn ruwe mannen het land afstroopen.

— Hij is dus de kapitein van een rooversbende geworden? riep van Schaffelaar verontwaardigd uit.

— Juist, heer!

— O, het verwondert me niet! Ik heb heer David afgeraden den ruwen kerel in dienst te nemen. Maar vriend, hoe zijt gij dat te weten gekomen?

— Gister avond, logeerde Perrol met zijn voornaamste handlangers op een hoeve niet ver van den berg. Ik slaap er soms op den zolder. En gister avond lag ik er ook. Door de reten van den vloer kon ik hooren wat er besproken werd. Ze schimpten op heer David, die niet genoeg betaalde naar Perrol's zin. Ze zouden zelf zorgen, dat ze geld bijeen kregen, met rooven, dorpen brandschatten en zoo al meer. En heer, Perrol sprak ook over u. Hij zwoer, dat gij nooit met Jonkvrouw Maria van meester Wouter zoudt trouwen... Wees op uw hoede voor hem. En ik vrees, dat zijn bende nog sterker zal worden,

want ontevreden of plunderzieke soldaten zullen zich bij Perrol aansluiten.

Van Schaffelaar dankte den herder voor zijn boodschap en wilde hem beloonen. Maar de oude man weigerde iets te aanvaarden.

— Ik doe alleen mijn plicht, zei hij. Ik kom u dit vertellen, omdat ik weet, dat gij de arme boeren zult beschermen, en dan ook uit eerbied voor meester Wouter, Maria en voor u. En ik hoop u nog verder te kunnen inlichten.

— O, ja, doe dat! Is Perrol op die hoeve gebleven?

— Neen, heer, hij is voor den middag met zijn bende vertrokken. Maar van reizigers zal ik wel vernemen, waar de zwarte bende zich ophoudt en u dan nieuws brengen of zenden.

De herder vertrok. Jan van Schaffelaar zat even in gedachten. Toen riep hij Frank, zijn voornaamsten medewerker en ook zijn vriend. Hij vertelde hem, wat hij vernomen had.

— Die gemeene roover! zei Frank nijdig. Nu hij binnen 't land van Utrecht is gekomen als vriend, maakt hij daarvan gebruik om zijn wapens te keeren tegen het volk, dat hij moet beschermen. Laten we hem aanvallen en zijn bende vernietigen!

— De Zwarte Bende is sterker dan ons troepje. Ik zal versterking vragen aan heer David. Ik

moet hem dadelijk inlichten. 'k Zal van avond nog een bode zenden naar Wijk.

Jan van Schaffelaar schreef een brief voor den bisschop, den heer van het gewest. En een ruiter vertrok over de slechte wegen, door de duisternis.

Van Schaffelaar zette nog meer schildwachten uit. Perrol zou zijn kleine schare wel durven overvallen in den nacht. Na zijn laag verraad kon men alles van hem verwachten.

Maar de dag brak aan zonder dat er iets gebeurde. In den namiddag keerde de bode terug.

Heer David liet melden, dat hij nu geen volk kon missen en gelastte van Schaffelaar op Perrol te letten. Hij kon zijn post aan de rivier verlaten en moest de Zwarte bende opsporen en belletten het buitenvolk te hinderen.

— We zijn in de minderheid, zei van Schaffelaar tot Frank. Maar we zullen onzen plicht doen. We moeten nu naar de heide vertrekken.

Het kamp werd opgebroken.

II.

In de groote zaal van een kasteel, waaruit de bewoners gevlucht waren, zat Perrol met zijn voornaamste aanvoerders. Ze dronken wijn en zwetsten en bralden.

Perrol zelf had een weerzinwekkend gelaat. Hij gaf zich voor een edelman uit, maar zijn trawanten wisten wel, dat hij een Italiaansche roovershoofdman was geweest, die daarna op avonturen ging in andere landen.

Er was immers steeds oorlog, nu hier, dan daar. Heeren vochten om land, om erfenissen, och, om zoo veel en ze huurden dan soldaten.

Perrol had allerlei kerels om zich heen vereenigd, en liet ze een zwarten lijfrok aantrekken. Het was de Zwarte bende, die zich verhuurde, nu aan dezen dan aan dien heer. Ze vochten om geld en om te plunderen. Er waren avonturiers van allerlei naties onder Perrol's bevel, en, wee de streek, waar ze huis hielden.

Perrol droeg aan de rechterhand altijd een handschoen. En dikwijls fluisterden de mannen daarover. Waarom verborg hun heer zoo angstig die hand?

Maar luid durfden ze er niet over te spreken, want ze wisten, dat Perrol reeds kerels had doen ophangen, omdat ze over zijn rechterhand durfden spotten.

Hij was een vreeselijk mensch.

Plots was er lawaai aan de deur der zaal.

— Wat gebeurt er? vroeg Perrol. Een over-

val van den verwenschten Jan van Schaffelaar?

Men leidde echter een ouden man binnen.

Het was Rolf, de herder, die Jan van Schaffelaar ingelicht had over het verraad van Perrol.

— Heer, zei een der hoofdmannen, deze grijs kop zwierf rond het kasteel. En we hebben hem over eenige dagen ook op een hoeve gezien, waar we verbleven. Een boer, die als gids met ons meetrekt, beweert, dat de oude snuffelaar een herder is, wiens zoon bij den wapensmid Wouter te Amersfoort dient. En de dochter van dien Wouter is met Jan van Schaffelaar verloofd. Dus denk ik, dat we een spion hebben gepakt.

— Flink gehandeld! riep Perrol uit.

Hij keek spottend naar den herder.

— Zeg, oude kinkel, wat voert gij hier uit? vroeg Perrol.

— Ik ben toch vrij over de heide te trekken, antwoordde Rolf.

— Wat een brutale beer is me dat! hoonde Perrol. Ik vraag, wat ge rond dit kasteel komt afgapen?

— Ik vertel het u niet!

— Ha, ge vertelt het me niet! Gij zijt een spion

van dien ellendigen van Schaffelaar, den ridder van water en karnemelk!

— Heer van Schaffelaar is een edele man!

— Hoor hem! Weet gij dan niet, dat ik Perrol ben?

— Jawel... Perrol met de roode hand!

De overste van de Zwarte bende beukte met de vuist op de tafel.

— Daar is een haak! schreeuwde hij. Hang er den hoef dadelijk aan! Hij mag hier boven ons bengelen!

— Ja... ja! schreeuwde men.

— Een touw met een strop? raasde Perrol.

Maar Rolf stak de vingers in den mond en floot luid en schel... En eensklaps stormde een zwarte hond binnen, welke den man, die den herder vast hield, naar de keel sprong.

Ieder trok zich angstig terug voor den hond.

— Vooruit, Wolf, beval de herder.

De hond liep voor hem uit en snel volgde de oude man. En zoo groot was de verrassing, dat niemand hem durfde aanraken.

Rolf verdween met zijn trouw dier...

— Maar grijp hem dan toch! tierde Perrol, die eerst ook bevreesd was geweest.

— Het was geen hond, maar de duivel, heer! beweerde de gewonde soldenier.

— Dwaasheid! De kerel moet hangen! Sleur hem weer hier en steek den vuilen hond dood.

Maar een schildwacht van buiten kwam zeggen, dat de hond een man dood gebeten had en hij nu met den herder verdwenen was.

Perrol ging te keer als een uitzinnige, schold op zijn mannen en gebod, dat men den spion zou achtervolgen.

Rolf bleek echter onvindbaar.

Het drinkgelag werd voortgezet, al was Perrol kwaad geluimd.

— Morgen zoeken wij van Schaffelaar op, en het moet dan voor goed uit zijn met dien braven ruiter! beweerde hij.

— Laat ons wachten, tot we meer versterking hebben, stelde een makker voor. Ricardo is soldaten aan 't werven!

— Van Schaffelaar is zwakker dan wij. En morgen wil ik hem aantasten! hernam Perrol.

't Werd nacht en nog dronk men.

Eensklaps werd er alarm geslagen.

— De vijand! riep men.

Perrol sprong op. Veel van zijn volk waren dronken.

— Heer, vlucht, riep de boer, die de gids van de Zwarte bende was. Jan van Schaffelaar is al meester van de brug.

— Van Schaffelaar! schreeuwde Perrol. Zijn mijn mannen dan lafaards geworden!

— Vlucht of 't is te laat, vermaande de boer. Veel mannen liggen verslagen. Ik ken een onderaardsche gang, en langs daar breng ik u

— Vluchten voor den kerel, dien ik haat! kreet Perrol.

Maar zijn vrienden sleurden hem mee...

Van Schaffelaar, door den herder ingelicht, had het kasteel verrast. Rolf wees hem verborgen wegen door bosschen. En de ruiters waren aan de brug, eer Perrol's schildwachten het vermoedden. De brug was neer, omdat men wagens met buit verwachtte.

De mannen van Jan van Schaffelaar werden meester van het slot en de aanvoerder met Frank en de getrouwsten stormden in de zaal.

— Perrol moet ik hebben! riep van Schaffelaar.

Maar in de zaal waren slechts twee dronken soldaten. Ze waren niet in staat inlichtingen te geven. Men speurde overal, doch te vergeefs. Eindelijk ontdekte men de onderaardsche gang en begreep nu, dat Perrol langs daar ontsnapt was.

Veel van zijn mannen lagen dood of gewond aan de brug. Anderen waren op de vlucht geslagen.

Van Schaffelaar liet de gewonden verzorgen. Ze zouden als gevangenen aan heer David uitgeleverd worden.

De wagens met buit verschenen niet. Men had de roovers kunnen waarschuwen. En verder op de heide verzamelde Perrol zijn volk.

O, wat tierde en raasde hij! Verslagen door Jan van Schaffelaar?

Hij huilde om wraak.

— We hebben tijd verleuterd, sprak hij. Morgen werven we mannen. We beloven ze dat ze mogen plunderen en stelen zooveel ze willen. Maar van Schaffelaar moet sterven!

De Zwarte bende overviel een hoeve. De boer werd gedood. De vrouw en kinderen vluchtten jammerend heen.

Perrol verschanste zich hier. De mannen beefden voor zijn woede. Zooals nu hadden ze hun overste nooit gezien!

III.

Eenige maanden waren voorbij gegaan en de oorlog werd scherper gevoerd

Jan van Schaffelaar had met zijn mannen dapper gestreden in het leger van den bisschop. Perrol was hem uit den weg gebleven, en al bezat hij een sterke bende, toch moest de woeste-

ling oppassen, daar heer David aan de winnende hand was.

Jan van Schaffelaar kreeg bevel om een opdracht te vervullen voor zijn heer in de stad Amersfoort. Achttien ruiters vormden zijn geleide. Zijn vriend Frank vergezelde hem ook. De andere mannen waren bij het leger gebleven. 't Was een heele tocht en, toen het avond was geworden, besloot Jan van Schaffelaar in het dorp Barneveld te overnachten, een plaats te midden van de heide.

Barneveld was in rust. De mannen sliepen in stallen en schuren. Jan van Schaffelaar en Frank zaten in het huis van een dorper en spraken nog wat. Jan was goed geluimd. Na maanden strijd zou hij morgen Maria terug zien.

't Werd dan toch tijd om te gaan slapen. Maar er werd op de deur gebonsd. Frank vroeg, wie daar was.

— Rolf! klonk het terug. Snel, doe open!

Frank schoof de grendels weg. En de oude herder trad binnen.

— Heer, spoedig, vlucht. Perrol en de Zwarte bende zijn reeds aan de ingang van het dorp! Ge hebt nauwelijks den tijd om op uw paard te springen... Red u, heer, zoo rap ge kunt.

— En mijn mannen achter laten? Ha, neen, vriend!

Van Schaffelaar wapende zich en Frank was reeds buiten. Hij maakte alarm. Verdwaasd sprongen de ruiters op.

— Gevaar! Perrol is daar! ging het akelig nieuws.

De vijand was zoo dichtbij, dat men geen tijd meer had om de paarden te verzamelen. Nu had Perrol waarlijk van Schaffelaar verrast.

Jan riep zijn mannen om zich heen.

— Kom, zei de herder, ik ken de straatjes in het dorp en zal trachten u nog te doen ontsnappen langs de kerk.

De strijd zou ongelijk zijn en van Schaffelaar zou dus vluchten. Maar nabij de kerk sloeg plots een schijnsel op. Er gloeiden toortsen, die de duisternis braken.

— Daar zijn ze... slaat ze neer! schreeuwde Perrol. Maar de ellendige van Schaffelaar is voor mij.

Hij bleef echter nog achter zijn bende. En nu aanvaardde van Schaffelaar en zijn mannen wel den strijd. Wanhopig verdedigden ze zich. En velen der bende vielen neer. Maar meer en meer zwarte mannen daagden op.

— Heer, verschanst u in den toren... de deur is open... men heeft er vandaag gewerkt, zei Rolf.

En van Schaffelaar volgde den raad. Strijdend

weken hij en zijn dapperen achteruit en ze verdwenen toen in den kloeken, hoogen toren. De deur viel dicht, en werd al binnen gegrendeld.

— Ze zitten in de val! tierde Perrol. Ze kunnen ons niet meer ontkomen. Haalt een boomstam... we beuken de poort open.

Rolf was met zijn hond weggeglip en verliet het dorp. De herder had zijn boodschap verricht, maar het speet hem, dat hij de Zwarte bende niet meer vooruit was geraakt, om van Schaffelaar eerder te waarschuwen.

Mannen der Zwarte bende kwamen met een boomstam en rammelden op de torendeur, die weldra krakend bezweek. Met toortsen drongen de vorsten binnen.

— Heer, ze zijn naar boven gevluht en hebben de trap met steenen en hout versperd, riep er een.

— Ik geef van Schaffelaar nog één nacht! sprak Perrol. Het is zijn laatste. We zullen de val bewaken. Maar maakt meer licht! Weg met de duisternis.

Zijn woeste kerels wisten wat hun meester bedoelde. Ze staken omringende huizen in brand, en wel zoo snel, dat de jammerende bewoners nauwelijks den tijd hadden om te vluchten.

— We zijn opgesloten, zei Jan van Schaffelaar op somberen toon tot zijn achttien mannen. We hebben hier geen levensmiddelen en geen wapenen... Konden we maar een boodschap zenden naar Wijk, naar heer David. Hij zou een bende afzenden om ons te ontzetten. Misschien gaat de herder er heen. Maar leeft hij nog? Ze kunnen hem gedood hebben.

— Heer, laat mij gaan, sprak Hein, de trouwe schildknaap van den aanvoerder.

— Maar hoe?

— Snijd een of twee zeelen van de klokken los en maak er een lijn vast. Bind die aan mij en laat me aan den buitenkant van den toren zakken.

— Maar ze zullen u bemerken.

— Niet aan de Noordzijde, heer. Daar is 't donker. En op 't kerkhof sluip ik op handen en voeten tusschen de graven weg.

— Hein, ge zijt een dappere jongen, en misschien kunt ge ons redden, hernam van Schaffelaar ontroerd. Maar als ze u ontdekken, sterft gij het eerst van allen.

— Ik wil mijn plicht doen, heer. En laat ons geen tijd verliezen!

Hein was pas zeventien jaar, den zoon van Jan van Schaffelaar's stalknecht. Hij had groote vereering voor zijn meester.

Men sneed nu kloktouwen los en maakte een sterke lijn, die Hein onder de armen werd gebonden. En aan de donkere zijde van den toren, daar waar geen brand woedde, hielp men Hein over den omgang.

— Hein, fluisterde van Schaffelaar nog, als ik toch hier sterven moest, ga dan alles vertellen aan Maria van meester Wouter.

— Ja, heer... Maar de bisschop zal u bevrijden.

— God geve het en geleide u!

Men liet Hein zakken... 't Waren oogenblikken vol spanning. Zacht vierde men het touw, om den moedigen knaap toe te laten zich van den muur af te duwen en geen kneuzingen op te loopen.

Een ruk van het zeel bewees eindelijk, dat Hein den grond had bereikt. Maar wat later klonk beneden lawaai.

— Ze willen toch vluchten... Ze klimmen langs een touw beneden... daar loopt er een, zoo hoorde men boven.

— De arme Hein is verloren! kloeg van Schaffelaar.

— Dat is niet zeker, sprak Frank. Hij is zóó vlug en lenig.

Ze hadden het touw weer omhoog getrokken.

— Hier moet ook licht gemaakt worden! tierde Perrol.

En aan die donkere zijde werd hout en riet opgestapeld en een vuur ontstoken.

Maar na een kwartier zagen van Schaffelaar en zijn mannen een vuur buiten 't dorp, het sein van Hein, dat hij veilig ontkomen was.

— God zij geloofd, het is gelukt, we kunnen nu hopen op bevrijding! sprak Jan van Schaffelaar.

IV.

De nacht was voorbij en prachtig verrees de zon boven de heide.

Van Schaffelaar en Frank keken door klokkegaten en zagen de verlichte vlakte.

In de verte welfde zich de Amersfoortsche berg. En Jan dacht aan Maria... Hij werd treurig om het hart, maar hij mocht dit niet toonen.

— De woeste Perrol heeft huizen in brand gestoken... zie de ruïnen, zei Frank.

— En nu sleuren zijn mannen hout en riet aan. Ze zullen vuur in den toren maken.

— Maar de steenen reus zal het weerstaan.

De kerels der Zwarte bende naderden het kerkhof. De belegerden wierpen steenen op hen. Maar de mannen droegen wapenrustingen, en die steenen konden hun weinig deren.

Het hout dat de torentrap versperde werd in brand gestoken, maar ook tegen de muren legden men vuren aan.

— We zullen wolken rook in hun val zenden! spotte Perrol, die zich op een afstand hield.

Een priester naderde. Hij bleef vóór Perrol staan en smeekte hem zijn vijand barmhartig te behandelen en Gods huis te sparen.

Maar de woesteling liet den priester wegjagen.

Hij dreigde het heele dorp plat te zullen branden, als de bewoners niet koest binnen hun huizen bleven. Hij duidde echter dorpelingen aan, die voedsel voor zijn mannen en paarden moesten aanbrengen.

Wolken rook stegen langs de torenmuren op en drongen door de klokkegaten. 't Werd benauwd daar boven, waar van Schaffelaar en zijn mannen geen water en levensmiddelen hadden.

— Konden we den toren maar verlaten en dapper sterven, zei de aanvoerder.

Maar ze hadden zelf de uitgang versperd en nu woedden beneden de vlammen.

— We kunnen alleen op ontzet hopen, sprak Frank. Hein zal veilig Wijk bij Duurstede bereiken.

't Was een benauwde dag. De opgeslotenen voelden zich afgemat. Sommigen kregen ontstoken oogen van den rook. En de dorst kwelde allen.

Perrol liet brandende pijlen schieten in de luiken, die hier en daar in den toren voorkwamen.

Hij wilde zijn vijand zooveel mogelijk kwelen.

— Uilen! schreeuwde hij. Vertoont u dan toch eens! Waar is die moedige Jan van Schaffelaar nu?

Maar de belegerden hielden zich stil. Ze moesten wachten op de bevrijders.

Weer werd het avond en opnieuw vlamden eenige armzalige hoeven, om het dorp te verlichten.

't Was een vreeselijk schouwspel.

De derde dag brak aan. Perrol wist van een dorper, dat een luik halverwege den toren toegang gaf tot een kamer.

— We zullen de torenuilen gaan halen! raasde hij in zijn overmoed. Zet stormladders tegen den muur. En dringt binnen, mijn dapperen!

Met «wij» bedoelde hij dus zijn soldeniers, want zelf bleef hij een eind van den toren af. . .

Men sleepte ladders aan, bond ze aan elkaar en stelde ze tegen den torenmuur. En onversaagde kerel beklommen ze.

Plots viel een balk over den omgang en stortte op de stoutmoedige aanvallers, die onder den last, dood of stervend naar beneden tuimelden.

— Ha, ze verdedigen zich nog, maar het helpt niet! riep Perrol. We konden wachten, tot

ze zich moeten over geven, maar we willen van Schaffelaar halen.

En hij liet anderen op de ladders jagen. De belegerden hadden niet veel verweermiddelen. Wel wierpen ze met steenen en hout, uit den toren gebroken, maar Perrol's mannen geraakten op de eerste verdieping.

Boven hen was een zoldering en de trap werd daar afgesloten door een luik.

— Kapt het open! beval Ricardo, Perrol's medewerker, die ook mee opgestegen was.

Men sloeg de bijlen in 't hout, maar plots dreunde de toren van een vervaarlijken slag. Jan van Schaffelaar had een klok laten losmaken en vallen en deze verbrijzelde het luik, maar bleef tevens in de opening hangen en zoo was ook hier de toegang versperd.

— Ze verdedigen zich toch nog! spotte Ricardo. Wat zal 't hun helpen. We maken hier vuur. De zoldering zal knetteren dat het een plezier is. En de rook moet de uilen verjagen... Wacht maar, ze geven zich spoedig over!

De wilde kerels haalden stroo naar de eerste verdieping en staken het in brand. Ze daalden zelf af. En de toren geleek weldra een brandende kolos.

* * *

— Daar zijn de bevrijders! riep Frank, die over de heide staarde.

De afgematte mannen keken naar buiten. Velen konden niet goed zien met hun door rook ontstoken oogen. Maar de hoop laaide op.

— Ja, een ruiterbende! juichte van Schaffelaar. Hein heeft zijn taak volbracht. Mannen, we worden gered!

Perrol werd ook ingelicht. En hij raasde van woede. Zou zijn prooi nog ontsnappen?

Hij had donderbussen, de kanonnen van dien tijd en liet ze met hun monden keeren naar de zijde, van waar de legerbende naderde. Zijn mannen moesten in 't zadel, gereed tot den strijd.

Maar 't was een kleine schare, die afgezonden werd. De Zwarte bende was veel machtiger.

Van Nijveld, een edelman, voerde de afdeeling aan.

Hij vroeg om een onderhoud. En Perrol liet hem naderen.

— Gij hebt nooit uw diensten opgezegd aan heer David, zei van Nijveld. En daarom kom ik niet met geweld. Maar ik gelast u, in naam van den bisschop, onmiddellijk Barneveld te verlaten.

Perrol lachte hoonend.

— Hebt gij ook de soldij meegebracht, die uw meester mij verschuldigd is? vroeg hij.

— Gij hebt maanden lang u aan uw dienst onttrokken.

— Ik heb mij zelf betaald... En wat nu het verlaten van dit dorp betreft, ik zal handelen, zooals ik wil. Maar gebied Jan van Schaffelaar, die daar in den toren schuilt, dat hij zich aan mij overgeve, en dan zal ik uit dit dorp vertrekken, hernam Perrol.

— Heer van Schaffelaar is ook in dienst van onzen heer...

— Maar ik heb een persoonlijke zaak met hem te vereffenen. Als hij zich aan mij overlevert, laat ik zijn mannen vrij vertrekken.

Perrol schreeuwde dit luid en Jan van Schaffelaar hoorde die woorden. Plots verscheen hij aan den omgang.

— Perrol! riep hij, het is dus alleen om mij te doen... Hier dan!

Hij wierp zijn ijzeren handschoen voor de voeten van den aanvoerder, die in volle wapenrusting stond, om beschut te zijn tegen steenen, die men van boven zou kunnen gooien.

Een handschoen werpen was een uitdaging tot den strijd.

— Gij moogt in volle wapenrusting zijn, ik,

zooals ik hier ben! Neemt gij den kamp aan? vroeg van Schaffelaar.

— O, meent gij zoo te ontkomen? hoonde Perrol. Gij zijt immers mijn gevangene...

— Gij durft niet met mij strijden! Perrol met de roode hand is een lafaard! schreeuwde van Schaffelaar zoo luid hij kon.

Ook de uitgeputte mannen daar boven vertoonden zich.

— Werpt uw aanvoerder naar beneden, en ge zult allen vrij mogen vertrekken! riep Perrol hun toe. Reken niet op uw bevrijders! Mijn Zwarte bende is sterker. En laat heer van Nijveld zijn mannen naderen, dan werpen mijn donderbussen en mijn moedige ruiters ze neer. Gooit dus uw overste hier vóór mijn voeten en ik zweer u, dat gij allen vrij zijt.

— Nooit! klonk het terug. Leve Jan van Schaffelaar!

— Spring gij dan naar beneden, van Schaffelaar, ge kunt uw mannen redden. Maar dat durft ge niet. Ge hebt zoo veel moed niet! hoonde Perrol.

De belegerden trokken zich terug.

— Perrol is nog gemeener dan ik dacht! Zulk een voorstel doen, zei Frank.

— Heer, wij blijven u trouw, sprak een der mannen.

En de anderen stemden daar mee in.

— Dank u, trouwe vrienden, zei van Schaffelaar ontroerd. Laat ons nog moed houden. Heer van Nijveld heeft maar een kleine macht, doch er zal zeker nog versterking komen...

* * *

De heer van Nijveld pleitte voor Jan van Schaffelaar, maar Perrol eischte, dat zijn vijand zich zou overgeven en hij spotte met de bevelen van den bisschop.

Men had te Wijk bij Dourstede niet geweten, dat Perrol zulk een geduchte macht bezat. Van Nijveld kon niets uitrichten. Maar er was te Wijk geen krijgsvolk meer; dit streed nu buiten het gewest tegen hen, die de oproerlingen steunden.

Van Nijveld kon niets doen. En Perrol liet zijn kleine macht insluiten. Hij wilde geheel meester blijven van Barneveld.

In den nacht liet hij de wachtposten verdubbelen.

V.

Jan van Schaffelaar zat alleen in een kamertje naast de klokken. Hij was een wees; zijn meeste mannen hadden vader en moeder en velen ook vrouw en kinderen. Voor hen zou de dood erger zijn dan voor hem. En hij kon hen redden. Perrol eischte niet hun leven, maar alleen het zijne.

Het leven lokte hem toch ook. En hij dacht aan Maria. Wat zou ze weenen, als ze hoorde, dat hij gevallen was.

Jan van Schaffelaar kende den toestand te Wijk en hij wist, dat er niet meer bevrijders konden komen dan de kleine bende van heer van Nijveld...

Hij hoorde boven zich mannen ijlen. Ze leden van de koorts. Sommigen kreunden om water. Dit lijden moest eindigen... Hij kon hen allen bevrijden. Perrol eischte alleen zijn leven, uit wraak en haat.

Jan van Schaffelaar knielde neer. En lang bad hij, want hij was een vroom man.

Van den ganschen nacht sloot hij geen oog.

Toen de zon verrees en de vierde dag aanbrak, zag hij zijn mannen nog meer afgemat. Een ijde over zijn vrouw en kinderen. Maar niemand kloeg.

Er was al vroeg beweging bij de Zwarte bende. Perrol wilde op dezen dag den toren overmeesteren. Nog meer moest het vuur woeden en hij zou dan de muren met zijn donderbussen bestoken.

Hij weigerde nog met den heer van Nijveld te spreken.

In het zonnelicht verscheen Jan van Schaffelaar op den omgang.

— Perrol, riep hij, gij hebt gezworen mijn mannen vrij uit te laten gaan, als ik mij aan u over lever?

— Ja. Waarom smijten die domme kinkels u niet naar beneden? schreeuwde de woesteling terug. Maar nu is mijn geduld ten einde. Vandaag stort de toren in en uw getrouwen kunnen dan in de vlammen als domme ossen gebraden worden.

Plots steeg van Schaffelaar op de borstwering. Van beneden waren alle oogen op hem gericht.

Maar boven was er ontsteltenis en ontroering.

— Wat gaat ge doen? kreet Frank.

— Mannen, sprak de aanvoerder ontroerd, ik moet toch eenmaal sterven en wil u in geen last brengen.

Fier stond hij daar, en hij wuifde zijn getrouwen vaarwel...

— Neen, neen! riep Frank.

En ook de anderen richtten zich op, om hun overste terug te trekken, want ze begrepen zijn bedoeling.

Maar de held, die zijn leven voor zijn mannen geven zou, zette de handen in de zijde en riep tot Perrol:

— Hier hebt gij Jan van Schaffelaar!

Hij sprong van den toren...

Beneden was het doodstil.

Boven barstte men in tranen uit. Frank hing weenend over de borstwering.

Jan van Schaffelaar viel op het kerkhof... Nog poogde hij zich op te richten...

— Ha, eindelijk! juichte Perrol. Gij zult mijn hand nog voelen...

En hij sprong nader met zijn dolk... Maar Ricardo zelf, zijn luitenant, trok hem achteruit.

— Neen, heer, dat niet! kreunde hij, onder den indruk van Jan van Schaffelaars edele daad.

De priester was daar en boog zich over den stervende, en gaf hem den zegen.

— Hij is voor mij... wraak wil ik! raasde Perrol

Maar van Nijveld, die ook ter plaatse was gesneld, greep hem vast.

— Ik daag u uit tot den strijd, riep hij. Ik noem u een lafaard...

Hij dwong Perrol zich te verdedigen en trof hem geweldig tusschen de spleten van het harnas...

Er waren zwarte ruiters, die ook wrok hadden tegen Perrol, om diens strengheid. Hun woeste aanvoerder had velen van hun makkers in den dood gejaagd bij die bestorming van den toren.

— Waarom gehoorzamen we hem nog? riep er een. Trek zijn handschoen uit en ge zult zien, dat zijn rechterhand rood ziet... Die rechterhand werd in het vuur geroosterd, toen Perrol in Italië een misdaad had begaan. Hij moest als een geteekende het land verlaten.

Maar anderen namen het voor Perrol op. Er was ruzie in de Zwarte bende. En heer van Nijveld maakte er gebruik van om ze uiteen te jagen. Zijn mannen, onder den indruk van Schaffelaars zelfopoffering, vochten als leeuwen.

De Zwarte bende sloeg op de vlucht, behalve zij, die hun diensten den heer van Nijveld aanboden.

Perrol werd in een huis gedragen. En een heemeester zei hem dat hij sterven moest.

— Jan van Schaffelaar heeft toch u en uwe bende overwonnen, zei van Nijveld tot hem. En gij sterft als een misdadiger.

Perrol kromp ineen van woede. Maar de priester naderde ook hem met vermaning tot bekeering.

De mannen van heer van Nijveld bevrijdden de opgeslotenen uit den toren.

Perrol stierf dien avond.

Jan van Schaffelaar werd plechtig begraven.

Ja, Maria weende veel, toen Frank en Hein haar het nieuws brachten. Ze ging nadien in het Sint Klaraklooster te Amersfoort, om haar leven te wijden aan goede werken.

En de naam van Barnevelds held leeft nog voort.

EINDE

A. HAN'S KINDERBIBLIOTHEEK

Voortdurend herdrukken wij vroeger verschenen nummers.

Vraag ze in de boekwinkels of aan de dagbladverkoopers.

Er zijn steeds veel vroegere boekjes voorradig.

Elke week verschijnt een nieuw

